

Moksleivis 12 1967

„Kur mes einame!“ — taip vienas Vakarų Vokietijos žurnelas kreipėsi į savo jaunuosius skaitytojus. Iš tikro, jaunimo susidomėjimas lengvaja muzika pasiekė kulminaciją. Estradinė bei šokių muzika visais laikais turėjo tūkstančius mėgėjų, tačiau tai, kas šiandien vyksta koncertų salėse ir šalia jų, ne visuomet galima pavadinti normaliu reiškiniu. Kone kiekvieną dieną spauda praneša sensacinas naujinės:

Ciuriche, norėdama apginti nuo perdaug išsiaustų gerbėjų anglų ansamblį „Rollings Stouns“ dalyvius, policija buvo priversta panaudoti ašarinės dujas ir šaunamuosius ginklus; tas pats įvyko Atėnuose, Amsterdame;

JAV atsirado nauja estradinės muzikos kryptis „psychedelija“; nenutrūkstamo ritmo, atitinkamo teksto, akustinių, šviesos efektų pagalba žiūrovai beveik užhipnotizuojami;

populiariausiojo jaunimo ansamblio „Bitlų“ dalyviai apdovanoti Anglijos ordinais — vien 1964 metais karališkasis iždas jų koncertų, filmų, plokštelių dėka pasipildė 56-iais milijonais dolerių; tą dieną, kai „Bitlų“ solistas Ringo Staras vedė, tūkstančiai anglų merginų — moksleivų į pamokas atėjo juandomis suknėlėmis ir gedulo raiščiais;

„Rolling Stouns“ laikinai priversti nutraukti koncertus — du ansamblio dalyviai suimiui už narkotikų vartojimą...

Populiariųjų ansamblių koncertai tapo masinės istorijos pasireiškimu. Dažnai juose, nežiūrint tobuliausios stiprinimo aparatūros, muzikos nesigirdi. Kaip pasakoja anglų solistė Helen Šapiro, jos kolegas Klifo Ričardo koncertuose niekad neišgirsini né vieno jo dainų žodžio. Žiūrovai — paaugliai švilia ir rėkia nuo pirmo iki paskutinio solisto pasirodymo scenoje. Koncertuose jie reikalauja „laisvės“ ir pramogos, o dainų klausosi namuose iš plokštelių. Panaši padėtis ne tik Anglijoje — šiuolaikinės „big-byto“ muzikos tévynėje. Štai, pažydziai, kaip amerikiečių dainininkas Peteris Torkas aprašo savo grupės „The Monkees“ koncertą Havajų salose: „Tai buvo neįtikėtina. 9000 istriškai rėkiančių merginų. Stovėjome prieš šešis milžiniškus garsiakalbius, bet vis tiek nieko neigdėjome, ką dainuojam. 50 policininkų, apsinginklavę guminėmis lazdomis, kovojo su merginomis. Jeigu ne jie, būtume sudraskytų į gabalus...“

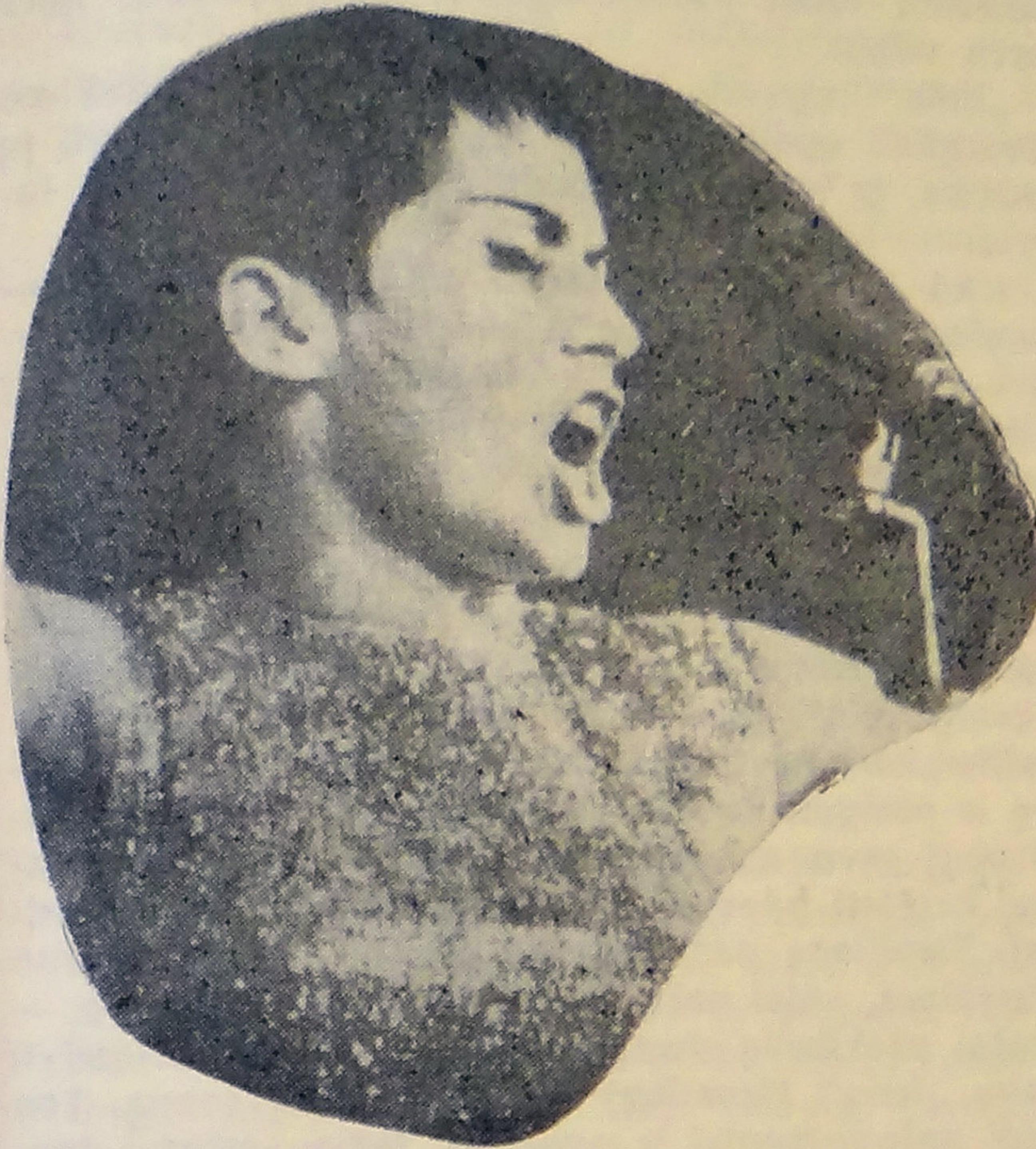
TRUPUTIS ISTORIJOS. Žmonės, ir ypač jauni, mėgsta linksmą, nuotaikią muziką, mėgsta šoki nuo neatmenamų laikų. Iš pradžių šokių muzika buvo liaudies melodijos, vėliau ją rašė ižymūs muzikai-profesionalai. Šokius kūrė Haydnas, Mozartas, Šubertas... Vėliau iškilo „valsų karalius“ Johanas Štrausas, XX-to amžiaus pradžioje šokių muzika domėjosi ir ją kūrė kompozitoriai Albenisas, Mijo ir kt. Iškyla kompozitoriai, kurių varne muzika — Džordžas Geršvinas, Kolis Porteris, Irvingas Berlinas, Džeromas Keras. Tačiau, tik atsiradus ilgai grojančioms plokšteliams, padidėjo

Nuo Johano Štrauso iki Džordžo Geršvino. Prie mikrofono ateina Elvis Preslis. Rokenrolą pakeičia tvistas. „Bitlų“ legenda. O kas toliau?

susidomėjimas lengvaja muzika, ypač jis apėmė jaunimą.

Šiandien labai retai minimą orkestrą „Naktiniai vanagai“ („Night Hawks“) galima vadinti šiuolaičinės jaunimo muzikos pirmfaku. Šis kolektyvas vyravo amerikiečių estradinėje muzikoje 1925—32 metais. Europos estradose tuo metu dažniausiai galima buvo girdėti lyrikes dainas. Morisas Ševalje Prancūzijoje, Marlinas Ditrich Vokietijoje, Kurtiso, Kapua dainos Italijoje, Dunajevskio kūryba pirmaisiais Tarybų valdžios metais, atrodo, nedarė pagrindo jaudintis, jog estradinės dainos taps visiškai kitokiomis. Net pokario metais JAV buvo populiarus Frenko Sinatros bei Perio Komodainuojuojamas bliuzinės baladės, žymiausiam estrapadės dainos festivalyje San Remo laurus iškovojo lyrinio plano dainininkė Nilla Picci, Prancūzijoje vyravo realistinės Editos Piaf ir Žiuljetos Greko dainos. Ir štai tada, kaip rašo lenkų kritikas Liucianas Kydrinskis — „sprogo jaunimo bomba“.

ROKENROLAS. Šis šokis sulaužė visas tradicijas. Tai buvo jaunimo protestas prieš senąją kartą. Nuo to laiko estradoje vis rečiau sutinkami dainininkai daugiau kaip 30-ties metų amžiaus ir vis dažniau — nesulaukę 20-ties. Jaunieji solistai, reklamos išaukštinti, labai greitai išgarsėja, tačiau dar greičiau jie pamirštami. Kyla klausimas, kaip ir kodėl atsirado ši estradinės muzikos kryptis? Štai ką yra pasakės prancūzų dainos veteranas Moris Ševalje: „Šiandien pramoginėje muzikoje viskas vyksta daug greičiau, negu anksčiau. Jau būtų prieinama tik genialiems. Tuos gabumus su-

ten pritrūks vienos, šokti tarp kėdžių eilių. Ir štai 25 tūkstančiai susirinkusių didžiausioje San-Francisko salėje pradeda mėgdžioti dainininko judesius.

Taip gimsta šokis, kurį galima šokti ir be partnerio. Vakarų estradose — tvisto hegemonija. Grafa solistų — „tvistų karaliaus“ Čubio Čekero ir jo pasekėjų — šešiasdešimtaisiais metais vis labiau imai reikštis vokalinės-instrumentinės grupės, sudarytos iš 4—5 grojančių gitaromis ir dainuojančiu jaunuoliu. Gitara tapo populiausiu muzikos instrumentu. Ji, palyginus, pigi, ja galima atlikti ir melodiją, ir akompanimentą, mokymasis neužima daug laiko, stiprintuvu pagalba pasiekiami tembiniai bei garso efektais. Pirmoji „dainuojančių gitaristų“ grupė įsikuria JAV ir vadinas „The Ventures“ (1956 metais). Jos pavyzdžiu panašios grupės paplinta visoje Amerikoje, o vėliau Europoje ir ypač Anglijoje. Tokių ansamblių atliekama muzika vadinama „big bytu“. Išvertus tai reiškia „didelis ritmas“, „svarbus ritmas“. Jau pats pavadinimas rodo, jog šioje muzikoje išaukštinamas ritmo vaidmuo ir mažiau dėmesio kreipiama į atliekamos dainos melodiją, harmoniją, tekstą. Ritmas ir atlikėjo temperamentas nulemia pasiekimą.

Viena tokiu „big-byto“ grupių tiek išpopuliėjo, jog atvėrė naują puslapį estrados meno istorijoje. Jos padaryta karjera labai tipinga šiuolaikiiams ansambliams, todėl apie tai verta pakalbėti kiek plačiau.

„BITLAI“. („The Beatles“) Tur būt, neatsiras mūsų planeteje jaunuolio, kuris nebūtų girdėjęs šio pavadinimo. Milijonai fanatiškų garbintojų, milijonai abejingų, milijonai nepripažinančių... „Bitlų“ šukuosena, mada pagal „bitlus“ nešiotis gitaras, „bitlai“ ant vyriškų marškinų, moteriškų kojinų, popieriaus laiškams, saldainių popierukų, mokiniskų portfelį, moteriškų rankinukų... Visur „bitlai“, „bitlai“... Kas gi jie tokie!

Ringo Staras (tikroji pavardė Richardas Starkėjus) — mūrininko sūnus, vaikystėje labai daug sirges. Svajojo tapti kirpejus...

Džonas Lenonas — idėjinis ir muzikinis „bitlų“ vadas. Groja gitara, lūpine armonika, bandžo, forteponiu, gerai piešia, kuria dainas ir jų tekstus. Vaikystėje labai skurdo — tėvo iš viso nepažinojo, anksči neteko ir motinos...

Džordžas Harisonas — autobuso konduktoriaus sūnus. Svajojo tapti dailininku.

Paulius Mak Kartnėjus studijavo Liverpilio institute, groja bosine gitara, kuria dainas. Jo tėvas — nedidelės krautuvėlės savininkas...

1955 metais vaikinai kartu grojo baruose, dažniausiai gaudami už tai po keletą butelių kokakolos ar vakarienę. Visi buvo muzikalūs, jauni ir žinojo, kokios muzikos reikia jų vienmečiams. 1961 metais sutiko žmogų, kuris suvokė, kad „Bitlai“ — aukso kasykla. Tai buvo kilęs iš turtingos šeimos, elegantiškas ir energingas jaunuolis Brianas Epsteinas (tuo metu nedidelės plokštelių krautuvės

„Kur mes einame!“ — taip vienas Vakarų Vokietijos žurnalas kreipėsi į savo jaunuosius skaitytojus. Iš tikro, jaunimo susidomėjimas lengvaja muzika pasiekė kulminaciją. Estradinė bei šokių muzika visais laikais turėjo tūkstančius mėgėjų, tačiau tai, kas šiandien vyksta koncertų salėse ir šalia jų, ne visuomet galima pavadinti normaliu reiškiniu. Kone kiekvieną dieną spauda praneša sensacingas naujienas:

Ciuriche, norėdama apginti nuo perdaug įsisiautusių gerbėjų anglų ansamblio „Rollings Stouns“ dalyvius, policija buvo priversta panaudoti ašarines dujas ir šaunamuosius ginklus; tas pats įvyko Atėnuose, Amsterdame;

JAV atsirado nauja estradinės muzikos kryptis „psychedelija“; nenutrūkstamo ritmo, atitinkamo teksto, akustinių, šviesos efektų pagalba žiūrovai beveik užhipnotizuojami;

populiariausiojo jaunimo ansamblio „Bitlų“ dalyviai apdovanoti Anglijos ordinais — vien 1964 metais karališkasis iždas jų koncertų, filmų, plokštelių dėka pasipildė 56-iais milijonais dolerių; tą dieną, kai „Bitlų“ solistas Ringo Staras vedė, tūkstančiai anglų merginų — moksleivių į pamokas atėjo juodomis suknelėmis ir gedulo raiščiais;

„Rolling Stouns“ laikinai priversti nutraukti koncertus — du ansamblio dalyviai suimti už narkotikų vartojimą...

Populiariųjų ansamblių koncertai tapo masinės istorijos pasireiškimu. Dažnai juose, nežiūrint tobuliausios stiprinimo aparatūros, muzikos nesigirdi. Kaip pasakoja anglų solistė Helen Šapiro, jos kolegos Klifo Ričardo koncertuose niekad neišgirsi nė vieno jo dainų žodžio. Žiūrovai — paaugliai švilpia ir rėkia nuo pirmo iki paskutinio solisto pasirodymo scenoje. Koncertuose jie reikalauja „laisvės“ ir pramogos, o dainų klausosi namuose iš plokštelių. Panaši padėtis ne tik Anglijoje — šiuolaikinės „big-byto“ muzikos tévynėje. Štai, pavyzdžiui, kaip amerikiečių dainininkas Peteris Torkas aprašo savo grupės „The Monkees“ koncertą Havajų salose: „Tai buvo neįtikėtina. 9000 istoriškai rėkiančių merginų. Stovėjome prieš šešis milžiniškus garsiakalbius, bet vis tiek nieko negirdėjome, ką dainuojam. 50 policininkų, apsinginklavę guminėmis lazdomis, kovojo su merginomis. Jeigu ne jie, būtume sudraskyti į gabalus...“

TRUPUTIS ISTORIJOS. Žmonės, ir ypač jauni, mėgsta linksmą, nuotaikingą muziką, mėgsta šokių nuo neatmenamų laikų. Iš pradžių šokių muzika buvo liaudies melodijos, vėliau ją rašė žymūs muzikai-profesionalai. Šokius kūrė Haydnas, Mozartas, Šubertas... Vėliau iškilo „valsų karalius“ Johanas Štrausas, XX-to amžiaus pradžioje šokių muzika domėjosi ir ją kūrė kompozitoriai Albeninas, Mijo ir kt. Iškyla kompozitoriai, kuriųvardai visuomet bus siejami su pramogine ir estradine muzika — Džordžas Geršvinas, Kolis Porteris, Irvingas Berlinas, Džeromas Kernas. Tačiau, tik atsiradus ilgai grojančioms plokšteliems, padidėjo

Nuo Johano Štrauso iki Džordžo Geršvino. Prie mikrofono ateina Elvis Preslis. Rokenrolą pakeičia tvistas. „Bitlų“ legenda. O kas toliau?

susidomėjimas lengvaja muzika, ypač jis apėmė jaunimą.

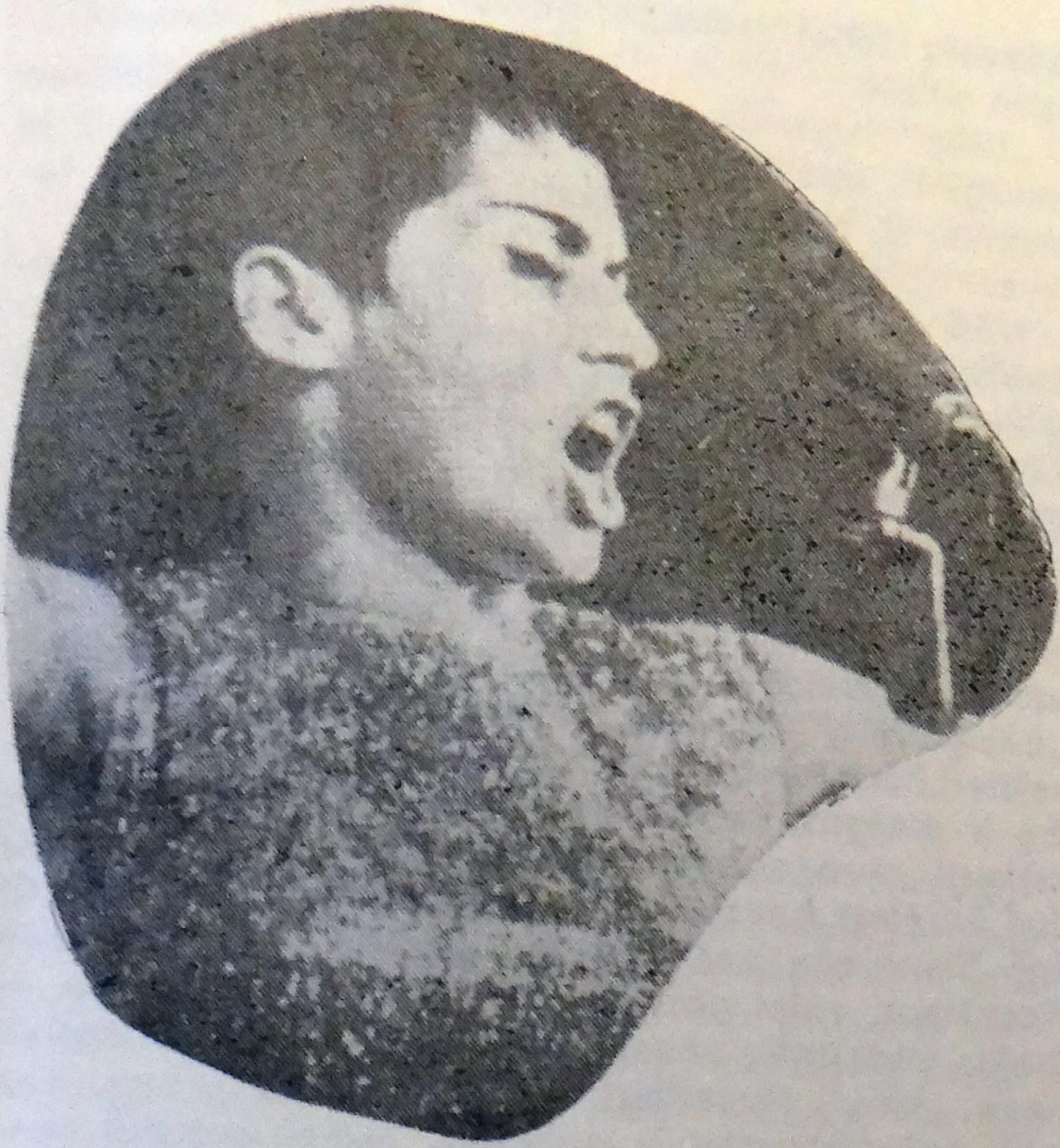
Šiandien labai retai minimą orkestrą „Naktiniai vanagai“ („Night Hawks“) galima vadinti šiuolakinės jaunimo muzikos pirmataktu. Šis kolektyvas vyravo amerikiečių estradinėje muzikoje 1925—32 metais. Europos estradose tuo metu dažniausiai galima buvo girdėti lyrines dainas. Morisas Ševalje Prancūzijoje, Marlena Dietrich Vokietijoje, Kurtiso, Kapua dainos Italijoje, Dunajevskio kūryba pirmaisiais Tarybų valdžios metais, atrodo, nesudarė pagrindo jaudintis, jog estradinės dainos taps visiškai kitokiomis. Net pokario metais JAV buvo populiarūs Frenko Sinatros bei Perio Komė dainuojamos bliuzinės baladės, žymiausiam estraradines dainos festivalyje San Remo laurus iškovojo lyrinio plano dainininkė Nilla Picci, Prancūzijoje vyravo realistinės Editos Piaf ir Žiuljetos Greko dainos. Ir štai tada, kaip rašo lenkų kritikas Liucianas Kydrinskis — „sprogo jaunimo bomba“.

ROKENROLAS. Šis šokis sulaužė visas tradicijas. Tai buvo jaunimo protestas prieš seną kartą. Nuo to laiko estradoje vis rečiau sutinkami dainininkai daugiau kaip 30-ties metų amžiaus ir vis dažniau — nesulaukę 20-ties. Jaunieji solistai, reklamos išaukštinti, labai greitai išgarsėja, tačiau dar greičiau jie pamirštami. Kyla klausimas, kaip ir kodėl atsirado ši estradinės muzikos kryptis?

Štai ką yra pasakės prancūzų dainos veteranas Morisas Ševalje: „Šiandien pramoginėje muzikoje viskas vyksta daug greičiau, negu anksčiau. Ju nuolai ir merginos sugeba tai, kas mano laikais būtų prieinama tik genialiems. Tuos gabumus

uso iki rie mik. Preslis. tvistas. toliau?

ž jis apėmė
„Naktiniai
dinti šiuolai-
kolektyvas
je 1925—32
dažniausiai
Morisas Še-
Vokietijoje,
evskio kūry-
atodo, ne-
nės dainos
metais JAV
Perio Komo
ame estra-
us iškovojo
rancūzijoje
tos Greko
ritikas Liu-
omba“.
tradicijas.
ają kartą.
nkami dai-
iaus ir vis
ji solistai,
ėja, tačiau
mas, kaip
ryptis?
veteranas
muzikoje
čiau. Jau-
no laikais
umus su-

formuoja radijas, televizija, plokštelės, filmai...” Šiuo metu estrados dainininko balso trūkumus labai dažnai užtušuoja stiprintuvai. Įrašų studijose žmogaus balsui elektrotechnikos pagalba galima suteikti įvairiausius tembrus bei stiprumą. Štai kodėl jaunieji dainininkai daug greičiau kopija pasisekimo laiptais. Tačiau tai nereiškia, jog šis kelias lengvas. Tik darbščiausiems pavyksta išleisti pirmąją plokštelę. 95-iems iš 100 pirmoji plokštelė būna kartu ir paskutinė. Tik talentingiausieji, turintys savo individualų kūrybos bražą, būna ilgiu populiariūs.

Vienas jų — Elvis Preslis. Savo motinos gimimo dienos proga jaunas sunkvežimio vairuotojas studioje įrašė į magnetofono juostelę dainą, kurią patys sukūrė. Tai buvo 1953 metais. Toliau įvykiai klotėsi lyg pagreitintame filme. Elvio balsą išgirsta įrašų studijos direktorius, pakviečia vaikiną įrašyti dar keletą dainų, išleidžia plokštelę. Pagautas aštraus vienos Elvio dainos ritmo, jaunimas sukuria šokį, nepanašų į ankstesnius. Preslio įrašai paroduodami milijoniniai tiražais, rokenrolas lyg epidemija plinta Amerikoje, Europoje, Australijoje. Prasideda nauja era Vakarų estrados mene.

TVISTAS. Dar nespėjo atslügti rokenrolo banga, o jaunimas, atgaivinės senųjų fortepioninių džazą, jau šoko bugi-vugi. 1962 metais estradoje pasirodo 21-erių metų pardavėjas iš Filadelfijos — negras Čubis Čekeris (jo tikroji pavardė Ernestas Evansas). Klausytojus jis nustebina ne tiek savo dainavimu, kiek laikysena scenoje — artistas be paliacos juda, taip įsijaučia į ritmą, jog ir publika nebegali ramiai išsėdėti. Tuo tarpu solistas ženklais rodo, jog norintieji šokti gali pakilti į sceną, o jei

ten pritrūks vietos, šokti tarp kėdžių eilių. Ir štai 25 tūkstančiai susirinkusiuų didžiausioje San-Francisko salėje pradeda mėgdžioti dainininko judesius.

Taip gimsta šokis, kurį galima šokti ir be partenerio. Vakarų estradose — tvisto hegemonija. Greta solistų — „tvistų karaliaus“ Čubio Čekero ir jo pasekėjų — šešiasdešimtaisiais metais vis labiau ima reikštis vokalinės-instrumentinės grupės, sudarytos iš 4—5 grojančių gitaromis ir dainuojančių jaunuolių. Gitara tapo populiausiu muzikos instrumentu. Ji, palyginus, pigi, ja galima atlkti ir melodiją, ir akompanimentą, mokymasis neužima daug laiko, stiprintuvų pagalba pasiekiami tembrinių grupės įsikuria JAV ir vadinas „The Ventures“ (1956 metais). Jos pavyzdžiu panašios grupės paplinta visoje Amerikoje, o vėliau Europoje ir ypač Anglijoje. Tokių ansamblių atliekama muzika vadinama „big bytu“. Išvertus tai reiškia „didelis ritmas“, „svarbus ritmas“. Jau pats pavadinimas rodo, jog šioje muzikoje išaukštinamas ritmo vaidmuo ir mažiau dėmesio kreipiama į atliekamos dainos melodiją, harmoniją, tekstą. Ritmas ir atlikėjo temperamentas nulemia pasisekimą.

Viena tokų „big-byto“ grupių tiek išpopuliarėjo, jog atvėrė naują puslapį estrados meno istorijoje. Jos padaryta karjera labai tipinga šiuolaikiniams ansambliams, todėl apie tai verta pakalbėti kiek plačiau.

„BITLAI“. [„The Beatles“] Tur būt, neatsiras mūsų planeteje jaunuolio, kuris nebūtų girdėjęs šio pavadinimo. Milijonai fanatiškų garbintojų, milijonai abejingų, milijonai nepripažinančių... „Bitlų“ šukuosena, mada pagal „bitlus“ nešiotis gitaras, „bitlai“ ant vyriškų marškinų, moteriškų kojinių, popieriaus laiškams, saldainių popieriukų, mokiniskų portfelių, moteriškų rankinukų... Visur „bitlai“, „bitlai“... Kas gi jie tokie!

Ringo Staras (tikroji pavardė Richardas Starkėjus) — mūrininko sūnus, vaikystėje labai daug sirges. Svajojo tapti kirpėju...

Džonas Lenonas — idėjinis ir muzikinis „bitlų“ vadas. Groja gitara, lūpine armonika, bandžo, forteponiu, gerai piešia, kuria dainas ir jų tekstus. Vaikystėje labai skurdo — tėvo iš viso nepažinojo, anksti neteko ir motinos...

Džordžas Harisonas — autobuso konduktoriaus sūnus. Svajojo tapti dailininku.

Paulius Mak Kartnėjus studijavo Liverpilio institute, groja bosine gitara, kuria dainas. Jo tėvas — nedidelės krautuvėlės savininkas...

1955 metais vaikinai kartu grojo baruose, dažniausiai gaudami už tai po keletą butelių kokakolos ar vakarienę. Visi buvo muzikalūs, jauni ir žinojo, kokios muzikos reikia jų vienmečiams. 1961 metais sutiko žmogų, kuris suvokė, kad „Bitlai“ — aukso kasykla. Tai buvo kilęs iš turtingos šeimos, elegantiškas ir energingas jaunuolis Brianas Epšteinas (tuo metu nedidelės plokštelių krautuvės

savininkas). Už savo paslaugas jis pareikalavo tik 25 procentų visų pajamų. Iš pradžių tai buvo 40 dolerių už koncertą. Praėjus trims metams, Brianas už vieną „Bitlų“ pasirodymą gaudavo lygiai tūkstantį kartų daugiau. Naujasis impresarijus suprato, kad gera reklama yra pasisekimo pagrindas. Jis vyksta į JAV, pasirašo sutartį su plokštelių firma „Kapitol“ ir pakviečia ten ansambli. Tuo tarpu Niujorke iškabinami penki milijonai afišų — „Atvažiuoja „Bitlai“!“. Jų nuotraukos mėtomas iš lektuvų, daugelis radijo stočių kas pusę valandos nutraukia savo laidas, maždaug tokia informacija: „Dabar 18 valandų „Bitlai“ prieš 26-ias minutes išskrido iš Londono. Kitas pranešimas po pusvalandžio“. Reklamai buvo išleistas milijonas dolelių. Tačiau aerodrome susirinko 12 tūkstančių jaunuolių. Nė vienas iš jų nežinojo, koks tai ansamblis, nebuvo girdėję jo atliekamų dainų, tačiau, reklamos paveikti, entuziastingai šaukė ir sveikino atvykusius. Toks pat sutikimas laukė ir kituose miestuose. „Bitlų“ plokštelių gamyba pasiekė nematyitus tiražus (šiuo metu jų parduota jau 180 milijonų). Už vieną koncertą ansamblis gaudavo 150 tūkstančių dolerių.

Tokia suma dar nebuvo išmokėta nė vienam menininkui pasaulyje. Apsukrūs vertieivos masiškai spausdina naujų jaunimo numylėtinį fotografijas ant įvairių gaminių, „bitlų“ šukuoseną nešioja netgi anglų sosto įpėdinis kunigaikštis Karolis. Vien 1964 metais Anglijoje parduota pusė milijono perrukų „a la Beatles“...

Taip „bitlai“ tapo vakarų jaunimo „dievaičiais“. Šiandien, kada „bitlų“ populiarumas jau praėjo, galima objektyviai įvertinti šio ansamblio nuopelnus estrados mene. Atmetę visą jaunuju fanatikų sukeliamą isteriką, triukšmą, pamatysime, jog „bitlų“ muzika paprasta, originali ir maloni. Paklausius plokštelių įrašų, pirmiausia kyla klausimas: kaip eilinių gabumų jaunuoliai sukėlė tokį triukšmą, kaip paprastos ir nuoširdžios jų melodijos virto vos ne vieninteliu estradinės muzikos etalonu! Atsakymas čia vienas — biznis. Iš „bitlų“ uždirbo dešimtys plokštelių firmų, koncertų salių koncernų, kino produserių. Neveltui Anglijos karalienė įteikė jiems vyriausybinius apdovanojimus. Daugelis įtaikingu ir turtingu veikėjų buvo betarpiskai suinteresuoti „bitlų“ pasisekimu ir negailėjo išlaidų, kad reklama nuodytų jaunimo sąmonę kiekviename žingsnyje.

Na, o patys „bitlai“? Karjeros pradžioje Džonas Lenonas pareiškė žurnalistams: „Mes siekiame pinigų!“, „O dar ko?“, „Ir dar pinigų!... Šiandien „bitlai“ maldauja ramybės. Fanatiško jaunimo demonstracijos ir triukšmas priverčia „bitlus“ gyventi policijos priežiūroje. Harisonas pareiškė nežmona (kirpėja Maurena Koch) bandė nuo gerbėjų pasislėpti net Kanarų salose, bet tie ir čia išsirado. Impresarijus Brianas Epšteinas prieš porą

mėnesių labai paslaptinomis aplinkybėmis mirė savo viloje...

„Bitlų“ legenda baigėsi. Liko keturi pasisekimo išvarginti, nualinti jaunuolai, paprasta, nuoširdi jų muzika, ir toliau skambanti įvairose pasaule.

KAS TOLIAU? Tuo tarpu milijonai Vakarų jaunuolių, pamiršę „Bitlus“, jau garbina kitą ansamblij — „Rollings Stouns“. Naujos, panašios viena į kitą grupės dygsta, kaip grybai po lietaus. Dauguma jų iškyla mėnesiui, dviem ir vėl pamirštas. Vyksia negailestinga konkurencija. Čia nežiūrima į aukas, nekreipiama dėmesio, jog kartais puikūs menininkai lieka šešėlyje, nes jų muzika tuo metu „nemadinga“. Štai kaip estrados „žvaigždžių“ gyvenimą aprašo Prancūzijos laikraštis „Pari žur“: „Estrados biznis gali atnešti garbę ir pinigus. Tačiau pirmiausia tai mašina, neleidžianti savo aukoms normaliai gyventi. Spektakliai keičiasi beveik taip pat greit, kaip filmų kadrų. Šiandien pasirodymas už 200 kilometrų nuo Paryžiaus, vėlai naktį tenka grįžti atgal. Iš ryto — įrašas plokštelių studijoje, vėliau reikia pasirodysti savo „fanų“ (fanatikų) miniai, ir vėl į sceną. Ten aidi aplodimentai ir ovacijos, tačiau artistui tenka bijoti, kad ateity nepasiseks. Gimsta nepasitikėjimas rytdiena. Daugelis „žvaigždžių“ gyventarytum užhipnotizuoti, nuolatos bijodami netekti populiарumo. Žinant, kad tave gali negailestingai nušluoti nuo scenos, visą laiką reikia duoti kažką naujo...“

Ne visi išlaiko tokį įtempimą. Paskutiniojo San-Remo festivalio metu italų dainininkas Luidži Tento, sužinojęs, jog jo lyrinė daina „Sudie, meile, sudie“ („Ciao, amore, ciao“) nepateko į finalą, nusišovė. Po kelių dienų viena geriausią pasaulio dainininkų Dalida raudodama atliko šią dainą Europos televizijos žiūrovams. O dar po kelių dienų, palikusi keturis atsisveikinimo laiškus, ji bandė nusinuodyti. Ir tik tada „Sudie, meile, sudie“ atkreipė publikos dėmesj.

O radio koncernai leidžia ir leidžia eterin vis naujus „big-byto“ pavyzdžius. Atsiranda naujos grupės, nauji jaunimo numylėtiniai, naujos kryptys. Vis svaresni žodžiai — „folk musik“ ir „protest songs“ šalininkai. Pirmoji srovė remiasi neišsemiamu liaudies muzikos lobynu. Antrosios atstovai į pirmą vietą iškelia prasmingą turinį — kovą už taiką, laimę, rasinę lygybę (minėtinis šios srovės atstovai Bobas Dylonas, Džoano Bez ir Pitas Sigeris, nesenai viešėjęs TSRS).

Susigaudyti, atskirti gerą nuo blogo šioje Vakarų estradinėje produkcijoje iš karto gana sunku. Dar per mažai mes žinome apie populiarių užsienio estrados „žvaigždžių“ gyvenimą, retai girdime jų atliekamus kūrinius. Matyt, dar ne kartą teks rašyti žurnalo puslapiuose apie dainininkus bei ansamblius, kurie šiuo metu vyrauja Vakarų estradose.

L. ŠALTENIS

Jis labai „rajas“ — reikalauja daug maisto, šilumos, drėgmės. Bet už rūpestingumą atsimoka vaisiai, kurių svoris... 50 kilogramų. Ir nors jo tėvynė atogrąžų Amerika, kretingiečiai pasiryžo gauti moliūgu sekli. O ar žinote, kokio augalo sekla didžiausia? Pasiklausite Kretingos žemės ūkio technikumo jaunujių daržininkų-sodininkų ir išgirsite pasakojimą apie vėduoklines palmes. Kadaiše Indijoje šio augalo seklos perpiaudavo pusiau, išskaptuodavo minkštima, o kevalus aptaisydavo sidabru ir darydavo iš jų taures maharadžoms... Bet apie tokius augalus galima tik svajoti. Planai kur kas realesni. O įgyvendinami jie sodininkystės ir daržininkystės kabinetuose, lauko laboratorijoje, mokomo-bandymų sklype. Juk čia net du tūkstančiai kvadratiniu metru žemės padengta šiltinamių stiklų...

Jaunuosis kretingiečius užvaldė nenugaliamas noras įsiskverbtį į gamtą, įminti jos paslaptis. Štai Aleksas Gudeuskas, Stasė Šinskaitė, Jerutė Renaitė, Jonas Petkus su draugais ruošiasi įdomiems bandymams, šturmuoja sudėtingų formulų lobyną. Kaip atsirado pirmoji lastelė? Ar yra augalų, kurie neturi šaknų ir žiedų? Kodėl kvepia gėlės? Kokie vaisiai turi daugiausia vitaminų?.. Klausimų apstu. Mergaitės ir berniukai mokosi kovoti su žemės ūkio kenkėjais, augalu ligomis. Jie mokosi nustatyti dirvos rūgštingumą, azoto, fosforo ir kalio kiekį dirvoje, susipažsta su trašų savybėmis. Vasaros atostogų dienomis jie padeda savo gimtuosiuose laukuose sudaryti agrocheminius žemėlapius, ruošiasi auginti augalus destiliuotame vandenye, išdegintame smėlyje. Jie nori įrodyti, kad nėra blogų žemiu, o tik nevykę ūsimininkai...

Tai — tik dalelė žemės ūkio technikumo moksleivių darbų, — o jie juk ruošiasi tapti patyrusiais daržininkais, sodininkais, agronomais.

— Pameni, kaip mes sodinom pirmuosius naujojo sodo medelius? — sako Nijolė Daukšaitė.

— Na, kaipgi! Niekuomet nepamirsi praleistų dienų technikume, — užsisvajoja Regina Dzindzeletaitė.

Nijolė ir Regina baigė Kretingos žemės ūkio technikumą. Dabar jos dirba rajone brigadi-ninkėmis. Imbarės kolūkio pirmininko dirba technikumo auklėtinis Antanas Gaučius.

O tokius auklėtinius — šimtai.

Ir žydi jų pasodinti sodai, žaliuoja ju prižiūrimi laukai.

A. ČAIKOVSKIS

B. ORENTAITĖS nuotr.

Kretingos žemės ūkio technikumas